

Република Србија
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ
И ИНФОРМИСАЊА
Београд, Влајковићева 3
Број: 7-00-41/2017-04
Датум: 26. октобар 2017. године

САВЕТ ЗА ШТАМПУ
- Комисија за жалбе-

11000 БЕОГРАД
Француска 5/7

Предмет: ЖАЛБА

У складу са чланом 19. Статута удружења „Савета за штампу“ и члана 2. Пословника о раду Комисије за жалбе, Министарство културе и информисања подноси жалбу поводом објављивања текста „Нестала Лубардина слика од милион евра“ у дневном листу „Блиц“, због грубог кршења одредаба Кодекса новинара Србије.

На насловној страни дневног листа „Блиц“ од 23. октобра 2017. године објављен је медијски садржај под називом „Нестала Лубардина слика од милион евра“, са поднасловом „Мистерија-губи се сваки траг чувеном платну 'Индустријализација'“ и текстом: „Слика се деценијама налазила у холу Дома синдиката који се тренутно реновира. Надлежни тврде да је у Дому синдиката, иако је тамо нема већ месецима“. На 8. и 9. страни истог броја „Блица“ штампан је текст, који потписује Ана Лађаревић, у коме се износе следеће информације: „Чувена слика Петра Лубарде 'Индустријализација', која је деценијама била у Дому синдиката, нестала је, сазнаје ексклузивно 'Блиц'“. На крају текста, из свега што су као чињенице наведене, новинарка закључује: „У сваком случају, шта год истрага да покаже, реч је о великом скандалу и срамоти која показује како се надлежни односе према неком од најважнијих дела српског сликарства.“

Иако је пре објављивања наведеног текста, ауторка текста, на постављено питање Министарству културе и информисања: „Интересује нас где се тренутно налази слика 'Индустријализација' Петра Лубарде која је недавно била у Дому синдиката?“, добила званичан одговор који гласи: „Како су констатовали кустоси Музеја савремене уметности који су посетили Дом синдиката на захтев Министарства културе и информисања, слика

Петра Лубарде 'Индустијализација' из 1959. налази се у простору сценске куле у овој згради", одмах по објављивању текста, надлежни из Министарства културе и информисања су организовали конференцију за новинаре у простору Дома синдиката, где је пред јавношћу и бројним новинарима констатовано да се слика налази у згради Дома синдиката и да је заштићена због обављања грађевинских радова у холу те зграде.

Може се констатовати да је у дневном листу „Блиц“ изнета неистинита информација и изречена неоснована оптужба. Новинар је нетачно, необјективно и непотпуно известио о догађајима од интереса за јавност, непоштујући право јавности да сазна истину и тиме кршећи основне стандарде новинарске професије. Новинар је занемарио своју обавезу да пре објављивања текста провери истинитост чињеница и изнео је претпоставке и нагађања као недвосмислене истине. На основу неистинитих чињеница оптужио је надлежне државне органе за срамно понашање и прављење скандала.

Коришћење медија за изношење нетачних информација довело је до узнемиравања јавности и обмањивања грађана.

Објављивањем наведеног текста прекршено је више одредаба Кодекса новинара Србије:

1. У делу I Истинитост извештавања

- Тачка 1. Обавеза је новинара да тачно, објективно, потпуно и благовремено извести о догађајима од интереса за јавност, поштујући право јавности да сазна истину и држећи се основних стандарда новинарске професије.

Нетачна је информација да је нестала Лубардина слика „Индустијализација“ из Дома синдиката и да је већ месецима нема у Дому синдиката.

Чињеница је да се слика „Индустијализација“ аутора Петра Лубарде налази у Дому синдиката и професионално је заштићена од могућих оштећења услед обављања грађевинских радова.

Нетачна је информација да је вредност слике милион евра.

Чињеница је да у овом тренутку нико поуздано не може рећи која је вредност предметне слике, с обзиром да се управо ради на процени вредности слике.

- Тачка 2. Право је медија да имају различите уређивачке концепције, али је обавеза новинара и уредника да праве јасну разлику између чињеница које преносе, коментара, претпоставки и нагађања.

У медију је као недвосмислена истина изнета нетачна и претходно непроверена чињеница. У тексту није речено да се ради о претпоставци или нагађању да је слика нестала, већ је изнета недвосмислена чињеница „Нестала Лубардина слика из хола Дома синдиката“ и „Чувена слика Петра Лубарде 'Индустијализација', која је деценијама била у Дому синдиката, нестала је, сазнаје ексклузивно 'Блиц'“.

-Тачка 3. Новинар је дужан да назначи извор информације коју преноси. Уколико извор не жели да буде откривен, новинари и уредници поступају са дужном професионалном пажњом и својим професионалним ауторитетом стају иза информације и одговарају за њену тачност.

У тексту се наводи да се ради о „ексклузивној информацији“ при чему се не наводи извор ексклузивне информације, што значи да су новинар и уредник листа „Блиц“ својим професионалним ауторитетом стали иза изнете информације и одговарају за њену тачност.

-Тачка 4. Новинар је дужан, када је то неопходно, да консултује што више извора и да им омогући да изнесу свој став.

У тексту се наводи више извора из којих су добијане информације. Говори се о званичним и незваничним сазнањима. Наслов текста, као и сам закључак новинара (цитат: „У сваком случају, шта год истрага да покаже, реч је о великом скандалу и срамоти која показује како се надлежни односе према неком од најважнијих дела српског сликарства.“) базира се искључиво на незваничним сазнањима, што ствара заблуду код грађана и угрожава њихово право на истиниту и потпуну информацију.

-Тачка 5. Са новинарством неспојиви су објављивање неоснованих оптужби, клевета, гласина, као и измишљених писама или писама чији аутор није познат или његов идентитет није проверљив.

На крају текста наводи се:

„У сваком случају, шта год истрага да покаже, реч је о великом скандалу и срамоти која показује како се надлежни односе према неком од најважнијих дела српског сликарства.“

На основу незваничних сазнања и непотпуно утврђеног чињеничног стања изведени су закључци којима се оптужују надлежни органи државе за скандалозан и срамотан однос према неким од најважнијих дела српског сликарства.

2. У делу V Новинарска пажња

-Тачка 1. Новинар је дужан да приступа послу са дужном професионалном пажњом.

-Тачка 2. Новинар не сме слепо да верује извору информација. Новинар мора да води рачуна о томе да извори информација често следе своје интересе или интересе друштвених група којима припадају и прилагођавају своје исказе тим интересима.

-Тачка 3. Прећуткивање чињеница које могу да утичу на став јавности о неком догађају једнако је њиховом намерном искривљавању или изношењу лажи.

Новинар, очигледно, радећи на овом тексту није проверавао чињенице које је добио од извора, пре њиховог објављивања, јер да је проверавао чињенице добијене од „неименованих саговорника“ и „незванична сазнања“, недвосмислено би утврдио да се наведена слика налази у Дому синдиката. У тексту се користе чињенице добијене као „незванична сазнања“ и од „неименованих саговорника“, те њихово објављивање у медију повлачи одговорност новинара и уредника.

3. У делу VI Однос према изворима информација

-Тачка 1. Новинар има право да истражује све околности и чињенице о догађајима који су од интереса за јавност

У наведеном тексту закључци се доносе искључиво на основу „незваничних сазнања“ и „неименованих извора“. Да су пре објављивања текста, истражене све околности и чињенице, што је дужност новинара, текст би имао сасвим другачији садржај.

- Тачка 8. Новинар не сме међу људе уносити неоправдан страх нити уливати лажне наде.

Сензационализам који се желео постићи овим текстом, изношењем неистинитих чињеница и неоснованих оптужби, доприноси уношењу страха међу грађане, да живе у држави којој није стало до очувања културе народа која је услов његовог опстанка, као и

погрешној перцепцији јавности да надлежни државни органи не обављају савесно послове који су им поверени. На овакав закључак наводи и текст који је после два дана изашао у истом листу (25. октобар 2017. године), где се више не говори о „нестанку Лубардине слике“, већ је наслов новог текста: „Блиц тражи: Вратите Лубарду држави“.

Сам „Блиц“ изношењем новог текста „Вратите Лубарду држави“ потврђује да је претходни текст написан непрофесионално, без провере извора информација, базиран на нетачним чињеницама из који су тенденциозно изведене оцене и оптужбе које не стоје.

Због угрожавања објективног и професионалног информисања, ширењем нетачних и непроверених информација, изношења неоснованих оптужби и узнемиравања јавности, предлагемо да Комисија за жалбе Савета за штампу изрекне јавну опомену новинару, уреднику и одговорним лицима у листу „Блиц“, због кршења одредаба Кодекса новинара Србије.

У прилогу вам достављамо копије текстова објављених у дневном листу „Блиц“ 23. 10. 2017. и 25. 10. 2017. године и копију одговора по захтеву новинарке Ане Лађаревић.

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

Александар Гајовић